

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Kdy je nejvhodnější odchod do starobního důchodu?

Důchod se přiznává vždy jen na základě žádosti pojištěnce, a proto jen pojištěnec určuje, od jakého dne mu má být důchod přiznán. Volba vhodného data odchodu do starobního důchodu je velmi důležitá, neboť i posun data přiznání důchodu o jediný den může výrazně ovlivnit výši starobního důchodu.

Odpověď na otázku, kdy je nejlepší odejít do starobního důchodu, je velmi těžká. Na tuto otázku nelze dát jednoznačnou odpověď, neboť situace každého občana je jednak specifická (datum dosažení důchodového věku, výše výpočtového základu, délka pojištěné doby apod.), jednak výši důchodu ovlivňuje více kritérií, které vzájemně působí a prolínají se. Podstatné také je, čemu dává konkrétní občan přednost – například zda preferuje odklad odchodu do důchodu s tím, že pak bude mít vyšší důchod, nebo naopak dává přednost okamžité výplatě nižšího důchodu, popřípadě s možností souběžné výdělečné činnosti. Někdy také přichází do úvahy zpětné přiznání starobního důchodu nebo naopak ze sociálních, zdravotních nebo rodinných důvodů nutnost požádat o přiznání důchodu co nejdříve.

Život je rozmanitý a nelze dát obecný návod na to, co je nejvýhodnější (už jenom tato „výhodnost“ je relativní). Nicméně lze popsat, jaké časové momenty a principy výpočtu ovlivňují výši důchodu, aby se každý mohl sám rozhodnout, co je pro něho za dané situace nejlepší.

Každý, kdo uvažuje o odchodu do starobního důchodu, by si měl v první řadě určit svůj důchodový věk a zjistit dosavadní celkovou dobu pojištění. Po zjištění, zda a kdy mu vzniká nárok na starobní důchod (obecný i předčasný), by měl pojištěnec vzít v úvahu především tyto skutečnosti, které ovlivňují výši důchodu:

- **Délka rozhodného období**, za které se zjišťují výdělků pro stanovení výpočtového základu. Například při přiznání důchodu od 31. prosince 2003 (tj. za tento den již náleží výplata důchodu) zahrnuje rozhodné období léta 1986 až 2002, zatímco při přiznání důchodu od 1. ledna 2004 (tj. za tento den již náleží výplata důchodu) zahrnuje rozhodné období léta 1986 až 2003 (rozhodné období končí kalendářním rokem předcházejícím roku, do něhož spadá den, od něhož se důchod přiznává).
- Přesná **délka pojištěné doby**. Za rok doby pojištění se považuje 365 dní, takže zbytek pojištěné doby, který činí 364 dní (nebo méně) propadá.
- **Výše redukčních hranic**, které platí pro stanovení výpočtového základu (vypočtený osobní vyměřovací základ se prostřednictvím redukčních hranic stanoveným způsobem omezuje); tyto hranice jsou pro každý kalendářní rok jiné.
- **Výše koeficientu nárůstu všeobecného vyměřovacího základu**, jímž se násobí vyměřovací základ (tj. úhrn výdělků) v jednotlivých kalendářních letech rozhodného období; rovněž tyto koeficienty jsou pro každý kalendářní rok jiné.
- **Pravidla pro zvyšování důchodů v kalendářním roce**. Podle nařízení vlády o zvýšení důchodů se zvyšují jen důchody přiznávané do 31. prosince předchozího kalendářního roku (z toho vyplývá, že jen důchod přiznávaný od 31. prosince kalendářního roku se zvyšuje od ledna následujícího kalendářního roku).

- Při žádosti o předčasný starobní důchod je to **počet kalendářních dnů v době ode dne přiznání předčasného starobního důchodu do dosažení důchodového věku** (důchod se snižuje za každých i započatých 90 kalendářních dnů; proto například 271 dnů znamená pro snížení důchodu čtyři období, tj. 3 x 90 plus jedno započaté období za 1 den).
- Při práci po vzniku nároku na obecný starobní důchod je to **přesná délka další výdělečné činnosti**, neboť procentní výměra tohoto důchodu se zvyšuje za každých dokončených 90 kalendářních dnů této činnosti (po odpočtu dnů pracovní neschopnosti a dalších dob; například za 100 dnů výdělečné činnosti konané po vzniku nároku na tento důchod v případě jedenáctidenní pracovní neschopnosti nebude zvýšení náležet, zatímco v případě, že práce by byla konána o jeden den déle, by již náleželo zvýšení o 1,5 % výpočtového základu).
- **Možnost případné další výdělečné činnosti**, a to jak s pobíráním starobního důchodu, tak bez pobírání tohoto důchodu.

Příklad

Při rozhodování, zda do starobního důchodu odejít od 31. prosince 2003 nebo od 1. ledna 2004, bylo třeba vzít v úvahu:
<ul style="list-style-type: none"> ■ při odchodu od 31. prosince 2003 platí rozhodné období 1986 až 2002 (tj. výdělky za rok 2003 neovlivňují výši důchodu), platí redukční hranice 7 400 Kč a 17 900 Kč a platí nižší koeficienty nárůstu všeobecného vyměřovacího základu než v roce 2004, avšak procentní výměra starobního důchodu se zvýší o 2,5 % podle nařízení vlády č. 337/2003 Sb., o zvýšení důchodu v roce 2004; ■ při odchodu od 1. ledna 2004 platí rozhodné období 1986 až 2003 (tj. výdělky za rok 2003 ovlivňují výši důchodu), platí vyšší redukční hranice (7 500 Kč a 19 200 Kč) a platí vyšší koeficienty nárůstu všeobecného vyměřovacího základu, avšak vypočtená procentní výměra starobního důchodu se nezvýší o 2,5 % podle nařízení vlády č. 337/2003 Sb.

Na otázku, co je ve výše uvedeném příkladě výhodnější, lze odpovědět až po výpočtu důchodu s datem přiznání od 31. prosince kalendářního roku a od 1. ledna následujícího kalendářního roku; odpověď tedy spočívá v matematickém výpočtu obou variant.

Odchod do starobního důchodu od 31. prosince kalendářního roku nebo od 1. ledna následujícího kalendářního roku jsou zřetelné hraniční případy; je však třeba vážit i další skutečnosti jako je například doba pojištění (je např. škoda žádat o přiznání důchodu od 1. ledna, když zbytek dní činí 350 dní; v tomto případě se vyplatí zakončit zaměstnání o 15 dní později, aby byl získán další celý rok doby pojištění).

Zdroj: fincentrum